2024/2250

10.10.2024

RESOLUCIJA EVROPSKEGA PARLAMENTA (EU) 2024/2250

z dne 11. aprila 2024

s pripombami, ki so del sklepa o razrešnici glede izvrševanja proračuna devetega, desetega in enajstega Evropskega razvojnega sklada za proračunsko leto 2022

EVROPSKI PARLAMENT,

— ob upoštevanju sklepa o razrešnici glede izvrševanja proračuna devetega, desetega in enajstega Evropskega razvojnega sklada za proračunsko leto 2022,

— ob upoštevanju posebnega poročila Evropskega računskega sodišča št. 35/2018,

— upoštevanju členov 99 in 100(3) ter Priloge V Poslovnika,

— ob upoštevanju mnenja Odbora za razvoj,

— ob upoštevanju poročila Odbora za proračunski nadzor (A9-0110/2024),

A. ker Unija razvojno sodelovanje, kot je opredeljeno v členih 208 do 211 Pogodbe o delovanju Evropske unije, izvaja v svetovnem okviru, opredeljenem z agendo Združenih narodov za trajnostni razvoj do leta 2030 („Agenda 2030“) in njenimi cilji trajnostnega razvoja;

B. ker Unija sodeluje s številnimi državami v razvoju, da bi spodbujala gospodarski, socialni in okoljski razvoj, pri čemer je glavni cilj dolgoročno zmanjšanje revščine in njeno izkoreninjenje z zagotavljanjem razvojne in tehnične pomoči državam upravičenkam;

C. ker se je iz evropskih razvojnih skladov v obdobju 1959–2020 afriškim, karibskim in pacifiškim državam (države AKP) in čezmorskim državam in ozemljem (ČDO) zagotavljala pomoč za razvojno sodelovanje; ker je bil odnos Unije z državami AKP in ČDO urejen v okviru partnerskega sporazuma, ki je bil podpisan v Cotonouju (Sporazum iz Cotonouja) 23. junija 2000 za obdobje 20 let, pozneje pa začasno podaljšan; ker je bil Sporazum iz Samoe podpisan 15. novembra 2023;

D. ker je 11. ERS dosegel zadnjo fazo, saj je 31. decembra 2020 začela veljati njegova samoderogacijska klavzula; ker pa bodo posebne pogodbe za obstoječe sporazume o financiranju še vedno podpisane do 31. decembra 2023, izvajanje tekočih projektov, ki jih financira ERS, pa se bo nadaljevalo do njihovega dokončnega zaključka;

E. ker je v večletnem finančnem okviru za obdobje 2021–2027 pomoč državam AKP za razvojno sodelovanje vključena v Instrument za sosedstvo ter razvojno in mednarodno sodelovanje – Globalna Evropa (NDICI – Globalna Evropa), pomoč ČDO za razvojno sodelovanje pa v Sklep o pridružitvi čezmorskih držav in ozemelj, tudi Grenlandije;

F. ker deveti, deseti in enajsti ERS niso bili vključeni v splošni proračun Unije in se bodo do njihovega zaključka še naprej izvajali ločeno, kar velja tudi za poročanje o njih;

G. ker ERS skoraj v celoti upravlja Generalni direktorat Komisije za mednarodna partnerstva (GD INTPA), majhen delež (5 %) odhodkov ERS za leto 2022 pa Generalni direktorat za evropsko civilno zaščito in evropske operacije humanitarne pomoči (GD ECHO);

H. ker se razvojno sodelovanje iz bolj tradicionalnega modela donator-prejemnik razvija v smeri večjega poudarka na skupnih interesih, ki ne zajema le socialnih sektorjev, temveč tudi trajnostne naložbe, trgovino in razvoj gospodarskih sektorjev z visoko dodano vrednostjo, ter v smeri mednarodnih partnerstev za reševanje svetovnih izzivov; ker je v skladu s PDEU glavni cilj razvojnega sodelovanja Unije zmanjšanje in dolgoročno izkoreninjenje revščine;

I. ker Unija s pristopom Ekipa Evropa z državami članicami sodeluje na lokalni ravni, skupaj z lokalnimi upravičenci in drugimi donatorji, da bi v partnerskih državah dosegli konkreten učinek in korenite spremembe;

Izvrševanje proračuna

1. ugotavlja, da je v letu 2022 finančno izvrševanje 10. in 11. ERS (posamezne obveznosti: 853 milijonov EUR in plačila v višini 2 386 milijonov EUR) zaznamoval Sklep Sveta (EU) 2022/1223 ([1]) o ponovni uporabi 600 milijonov EUR sproščenih sredstev iz 10. in 11. ERS;

2. je seznanjen s sklepom Sveta o dodelitvi 600 milijonov EUR iz sproščenih projektov v okviru 10. in 11. ERS za financiranje ukrepov za reševanje krize prehranske varnosti in gospodarskega šoka v afriških, karibskih in pacifiških državah (AKP) po ruski vojaški agresiji proti Ukrajini; poudarja, da je treba glede na izjemno težke razmere na področju prehranske varnosti v državah AKP ta sredstva treba dopolniti z ustreznimi ukrepi za okrepitev prehranske neodvisnosti lokalnih skupnosti;

3. ugotavlja, da je izvajanje ERS v letu 2022 prispevalo k izboljšanju vode in sanitarnih storitev, dostopa do električne energije, dostopa do pravne pomoči, prehranske varnosti in prehrane, varstva okolja, strategij za blažitev podnebnih sprememb in naravnih ekosistemov, zdravja, izobraževanja in podjetništva/zaposlovanja;

4. ugotavlja, da ERS obsega 33,2 % portfelja Generalnega direktorata Komisije za mednarodna partnerstva (GD INTPA) na področju plačil v letu 2022, ki so znašala 2 452 milijonov EUR (98,08 % letnega cilja); ugotavlja, da so plačila Evropske investicijske banke (EIB) znašala 461 milijonov EUR; ugotavlja, da od izteka samoderogacijske klavzule enajstega ERS 31. decembra 2020 v letu 2022 ni bilo novih obveznosti, razen obveznosti za sredstva, ki izhajajo iz ponovne uporabe rezerve 10. in 11. ERS v skladu s Sklepom (EU) 2022/1223 v zvezi s posebnimi ukrepi za odziv Unije na krizo prehranske varnosti in gospodarski šok v afriških, karibskih in pacifiških državah (AKP); ugotavlja, da so plačila EIB iz Sklada za spodbujanje naložb v državah AKP znašala 400 milijonov EUR;

5. poudarja, da je pristop Ekipa Evropa pomemben za učinkovitost in prepoznavnost pomoči Unije ter pozdravlja pobudo Komisije za poglabljanje usklajevanja z državami članicami in čim večji izkoristek njihovega obstoječega strokovnega znanja v partnerskih državah, s čimer bi zagotovili močnejšo Evropo v svetu; je seznanjen z regionalnimi pobudami Ekipe Evropa za zahodnosredozemsko migracijsko pot, katerih skupina za upravljanje vključuje predstavnike GD NEAR in GD INTPA, ki zagotavljajo skladnost ukrepov in optimalno uporabo finančnih sredstev;

6. poudarja, da je bilo 60 % pogodb zaključenih v okviru enajstega ERS in da bi morala Komisija zaključiti 9. ERS leta 2024; ugotavlja, da je bil dosežen napredek pri zaključku 10. ERS, če upoštevamo, da je bilo zaključenih 95,2 % pogodb;

7. je seznanjen s prizadevanji GD INTPA za zmanjšanje starega predhodnega financiranja, pri čemer je cilj zmanjšanje za 40 %, in za zmanjšanje starih neporabljenih sredstev za prevzete obveznosti, pri čemer je cilj 35 %; ugotavlja, da je GD INTPA ta cilj presegel, saj je staro predhodno financiranje ERS zmanjšal za 54,31 % oziroma stara neporabljena sredstva za prevzete obveznosti ERS in njegovo celotno področje pristojnosti za 52,51 %; ugotavlja, da je pri neporabljenih obveznostih dosegel cilj 35 % za ERS, in sicer 36,83 %;

8. vendar ugotavlja, da v skladu s poročilom Računskega sodišča ključni kazalnik uspešnosti GD INTPA za zmanjšanje starega predhodnega financiranja ne upošteva števila let, v katerih je vsaka transakcija predhodnega financiranja ostala odprta, zato Računsko sodišče meni, da uspeh pri doseganju tega kazalnika ni odražal težav, ki jih je direktorat imel pri obračunavanju starejših transakcij predhodnega financiranja, od katerih so bile nekatere odprte tudi 12 let; je seznanjen z odgovorom Komisije, da je v zvezi s staranjem odprtih računov in predfinanciranja, ki so ostali neobračunani v obdobju, ki lahko doseže 12 let, večina teh starih predfinanciranj povezanih s sodnimi postopki; poziva Komisijo, naj še naprej poroča Parlamentu o teh sodnih postopkih, kot je že storila v skladu s priporočilom Parlamenta št. 2015/PAR/0463; je seznanjen tudi, da je Komisija, da bi zmanjšala staro predhodno financiranje in rešila težavo staranja računov, že uvedla letne kontrole, ob upoštevanju, da je bilo 93 % plačil ERS izvršenih pravočasno leta 2022, da uporablja preglednico portfelja (posodobljeno oktobra 2023), ki zaposlenim omogoča spremljanje staranja predhodnega financiranja in že dolgo zapadlih računov, ter sprejema dodatne ukrepe, vključno z ad hoc kampanjami, seminarji in smernicami;

9. ugotavlja, da je GD INTPA dosegel cilj, da bi bilo starih iztečenih pogodb za ERS največ 13 %; ugotavlja, da je dosegel rezultat 10,56 % za ERS in 8,39 % za splošni proračun Unije;

10. poudarja, da je znesek neporavnanih obveznosti ERS v letu 2022 znašal 12,6 % ali 8 250 milijonov EUR;

([1]) Sklep Sveta (EU) 2022/1223 z dne 12. julija 2022 o dodelitvi sredstev, sproščenih iz projektov v okviru 10. in 11. Evropskega razvojnega sklada, za financiranje ukrepov za reševanje krize na področju prehranske varnosti in ekonomskega šoka v afriških, karibskih in pacifiških državah (države AKP) po ruski vojni agresiji proti Ukrajini (UL L 188, 15.7.2022, str. 147).

Učinek dejavnosti v računovodskih izkazih

11. ugotavlja, da se je predhodno financiranje zmanjšalo za 239 milijonov EUR, večinoma zaradi manjšega števila izplačanih predujmov, ki je posledica manjšega števila podpisanih pogodb (2 118 milijonov EUR v letu 2021 v primerjavi z 853 milijoni EUR v letu 2022) in da so se zaradi tega denarna sredstva in njihovi ustrezniki povečali za 34 milijonov EUR kot posledica manjšega predhodnega financiranja in drugih plačil;

12. je seznanjen, da se bodo stroški povečali za 123 milijonov EUR zaradi večjega števila odprtih pogodb ob koncu leta, za katere ob koncu leta ni bilo potrjenih zahtevkov za povračilo stroškov, zato je bilo treba oceniti odhodke;

13. poleg tega ugotavlja, da so se operativni stroški zmanjšali za 74 milijonov EUR, predvsem zaradi likvidacije skrbniških skladov, zaradi česar so se zmanjšali prispevki, potrebni za kritje njihovih odhodkov, in da so se odhodki, povezani z nujno pomočjo, povečali, saj so bila sproščena sredstva iz 10. in 11. ERS ponovno uporabljena za boj proti negativnim posledicam vojne v Ukrajini;

14. poudarja, da je Računsko sodišče v zvezi z učinkom izstopa Združenega kraljestva iz Evropske unije ugotovilo, da ni finančnih posledic, o katerih bi bilo treba poročati v zvezi z zaključnim računom ERS za leto 2022 in da na dan 31. decembra 2022 pravilno prikazuje tedanje stanje procesa izstopa;

Zanesljivost računovodskih izkazov

15. ugotavlja, da je proračun devetega ERS (2000–2007) znašal 13,8 milijarde EUR, proračun desetega ERS (2008–2013) pa se je skoraj podvojil na 22,7 milijarde EUR, proračun enajstega ERS pa zagotavlja visok znesek 30,5 milijarde EUR, od česar je 29,1 milijarde EUR dodeljene državam AKP, 0,4 milijarde EUR je dodeljene ČDO, 1 milijarda EUR pa je namenjene za upravne stroške;

16. je seznanjen z napovedjo Komisije, da bo oktobra 2021 zaprla 8. ERS; poudarja, da je Komisija je v zaključnem računu ERS za proračunsko leto 2022 navedla, da so bile vse dejavnosti 8. ERS zaključene, in da so bile vse pogodbe in finančne odločitve v zaključnem računu ERS zaključene ter da so bili preostali odprti nalogi za izterjavo preneseni v 9. ERS; vendar ugotavlja, so bile finančne informacije o 8. ERS v zaključnem računu še vedno prikazane, nekaj saldov 8. ERS pa je bilo v letu 2022 še vedno odprtih; ugotavlja, da je bil osmi ERS operativno zaključen leta 2021, kot je bilo predvideno, in da zaradi tekočih nalogov za izterjavo še ni zaključeno celotno računovodstvo 8. ERS;

17. je seznanjen, da je Računsko sodišče v letnem poročilu o dejavnostih, financiranih iz devetega, desetega in enajstega ERS, za proračunsko leto 2022 ugotovilo, da zaključni račun za proračunsko leto, ki se je končalo 31. decembra 2022, v vseh pomembnih pogledih pošteno predstavlja finančni položaj evropskih razvojnih skladov in rezultate njihovih dejavnosti ter njihove denarne tokove in spremembe čistih sredstev za leto, ki se je takrat končalo, v skladu z določbami Uredbe Sveta (EU) 2018/1877 ([2]) (finančne uredbe za ERS) in računovodskimi standardi za javne storitve;

Zakonitost in pravilnost transakcij, povezanih z zaključnim računom

18. je seznanjen z mnenjem Računskega sodišča, da so prihodki, povezani z zaključnim računom za leto, ki se je končalo 31. decembra 2022, v vseh pomembnih pogledih zakoniti in pravilni;

19. je seznanjen, da se izvajanje Evropskega razvojnega sklada (ERS) nanaša na države, ki se soočajo z vse hujšimi posledicami podnebnih sprememb, izgube biotske raznovrstnosti in neustrezne prehranske varnosti in so oslabljene zaradi pandemije covida-19, neupravičene in neizzvane ruske vojaške agresije v Ukrajini in vse večjega dolga, novih in pozabljenih humanitarnih kriz in konfliktov, ki povzročajo vse večjo neenakost in revščino; zato vztraja, da bi se morali preostali projekti v okviru ERS osredotočiti na napredek pri izvajanju ciljev trajnostnega razvoja; ponovno poudarja, da so varnost, vzajemno koristna partnerstva in mednarodno sodelovanje temeljni pogoji za napredek sveta pri doseganju ciljev trajnostnega razvoja do leta 2030 in pozneje;

20. ponovno izraža zaskrbljenost zaradi številnih možnih razlogov za več zaporednih negativnih mnenj Računskega sodišča o zakonitosti in pravilnosti odhodkov, saj so na odhodke, sprejete v zaključnem računu za leto, ki se je končalo 31. decembra 2022, pomembno vplivale napake; obenem ugotavlja, da izvajanje evropskih razvojnih skladov (ERS) običajno poteka v tveganih, kompleksnih in hitro spreminjajočih se razmerah, pri čemer so razlike glede geografske razpršenosti, izvajalskih subjektov in partnerskih držav ter metod zagotavljanja pomoči zelo raznolike;

([2]) Uredba Sveta (EU) 2018/1877 z dne 26. novembra 2018 o finančni uredbi, ki se uporablja za 11. Evropski razvojni sklad, in razveljavitvi Uredbe (EU) 2015/323 (UL L 307, 3.12.2018, str. 1).

21. ugotavlja, da je Računsko sodišče v okviru revizije pravilnosti transakcij preučilo vzorec 140 transakcij, ki so bile reprezentativne za vse vrste porabe iz ERS; ugotavlja tudi, da je bilo v vzorec zajetih 27 transakcij, povezanih z nujnim skrbniškim skladom Evropske unije za Afriko, 98 transakcij, ki jih je odobrilo 20 delegacij EU ([3]), in 15 plačil, ki jih je odobril sedež Komisije;

22. z zaskrbljenostjo ugotavlja, da je 57 od 140 preučenih transakcij (40,7 %) vsebovalo napake, leta 2021 pa je bilo takih transakcij v enako velikem vzorcu 54 (38,8 %); poleg tega poudarja, da je Računsko sodišče opredelilo 48 napak (leta 2021 jih je bilo 43), na podlagi katerih je ocenilo, da stopnja napake za proračunsko leto 2022 znaša 7,1 % (4,6 % leta 2021);

23. z zaskrbljenostjo ugotavlja, da je po tipologiji napak ocenjena stopnja napak v proračunskem letu 2022 v zvezi z odhodki, ki niso nastali, znašala 51 % (14,9 % leta 2021), v zvezi z neupravičenimi odhodki je bila 24 % (38,6 % v letu 2021), v zvezi z resnim neupoštevanjem pravil o javnem naročanju 16 % (14,6 % v letu 2021), pomanjkanjem bistvenih dokazil 7 % (23,3 % leta 2021) ter v zvezi z drugo vrsto napak 2 % (8,6 % leta 2021); je seznanjen z odgovorom Komisije, da je večina napak, ki bi jih lahko preprečili, povezanih z odvečnim obračunom (odhodki, ki niso nastali), kar je posledica nezadostnega finančnega poročanja izvajalskih partnerjev pri posrednem upravljanju in ne vpliva na izvajanje projektov;

24. je seznanjen z odgovorom Komisije, da je bilo leta 2022 približno 50 % vseh napak posledica odvečnega obračuna, kar je praksa, pri kateri se odhodki, ki niso nastali, vključijo v računovodske izkaze kot nastali odhodki in so zato začasni, saj po končnih obračunih ne bodo več obstajali; poleg tega je seznanjen z ukrepi, ki jih je sprejela Komisija, da bi omogočila lažjo opredelitev nastalih odhodkov, in poziva Komisijo, naj o učinkih teh ukrepov poroča organu za podelitev razrešnice;

25. ugotavlja, da so predhodne kontrole GD INTPA v letu 2022 preprečile plačilo v skupnem znesku 167,94 milijona EUR neupravičenih odhodkov, kar je 2,91 % skupnega fakturiranega zneska in presega referenčno merilo, ki ga je za ta kazalnik določil GD INTPA (2 %), ter presega rezultat iz leta 2021 (2,62 %); spodbuja Komisijo, naj še izboljša svoje kontrolne sisteme;

26. je zaskrbljen, ker je nacionalni odredbodajalec ERS v Beninu oddal naročilo svetovalnemu podjetju za okrepitev vključenosti civilne družbe v državi in resno kršil pravila o javnem naročanju; z zaskrbljenostjo ugotavlja, da je ocenjevalni odbor po navedbah Komisije uporabil svojo „diskrecijsko pravico“ za uporabo metode izračuna, ki v postopku ni bila zadostno dokumentirana; je seznanjen z ukrepi, ki jih je Komisija sprejela za odpravo pomanjkljivosti, ugotovljenih v tej delegaciji, in da bi preprečili podobne težave v drugih delegacijah; ugotavlja, da je stopnja napake v delegaciji EU v Beninu predstavljala približno 30 % skupne napake in da bi, če ne bi bila vključena, skupna napaka znašala približno 4,7 % namesto 7,1 %; opozarja, da sta preglednost in odgovornost bistveni za nevladne organizacije, ki morajo delovati v popolni skladnosti s finančnimi pravili in vrednotami Unije, zlasti pri upravljanju sredstev Unije, in poudarja, da bi bilo treba nevladne organizacije podpirati pri njihovih sistemih nadzora in spremljanja, zlasti tiste, ki delujejo v tretjih državah; opozarja, da za nevladne organizacije velja enaka raven nadzora in preiskav kot za vse druge prejemnike sredstev Unije;

27. z zaskrbljenostjo ugotavlja, da ocenjena stopnja napake sistematično presega prag pomembnosti (2 %); ravno tako se je ocenjena stopnja napake glede na proračunsko leto 2021 zvišala za 2,5 % v primerjavi s povečanjem za 0,8 % med proračunskima letoma 2020 in 2021;

28. ugotavlja, da je leta 2022 Komisija izdala 333 nalogov za izterjavo za 293 pogodb v skupnem znesku 62,92 milijonov EUR;

Preglednost in učinkovitost sistemov za spremljanje in zagotavljanje

29. je seznanjen z ugotovitvijo Računskega sodišča, da so Komisija in njeni izvajalski partnerji leta 2022 tudi v zadevnem letu pri transakcijah v zvezi z ocenami programov in nepovratnimi sredstvi ter sporazumi o prispevku in prenosu pooblastil z državami upravičenkami, mednarodnimi organizacijami in agencijami držav članic naredili več napak kot pri drugih vrstah podpore (kot je podpora za javna naročila gradenj, blaga in storitev); ugotavlja tudi, da je 46 od 99 takih transakcij, ki jih je obravnavalo Računsko sodišče, vsebovalo količinsko opredeljive napake, kar je predstavljalo 86 % ocenjene stopnje napake; ugotavlja, da GD INTPA trenutno pregleduje svojo strategijo kontrole, vključno z zahtevami glede poročanja, in preučuje morebitne popravne ukrepe; poziva Komisijo, naj organ za podelitev razrešnice obvesti o svoji revidirani strategiji nadzora;

([3]) Benin, Bocvana, Burkina Faso, Džibuti, Etiopija, Fidži, Gabon, Sveti Tomaž in Princ, Gvineja Bissau, Haiti, Slonokoščena obala, Liberija, Madagaskar, Malavi, Nigerija, Tanzanija, Gambija, Togo, Uganda in Zimbabve.

30. na podlagi poročila Računskega sodišča ugotavlja, da je imela Komisija v 23 primerih količinsko opredeljive napake in petih primerih količinsko neopredeljive napake dovolj informacij, da bi napako preprečila ali zaznala in popravila pred sprejetjem odhodkov; na podlagi ocene Računskega sodišča ugotavlja tudi, da bi bila ocenjena stopnja napake 5,5 odstotne točke nižja (v primerjavi z 2,4 odstotne točke leta 2021), če bi Komisija ustrezno uporabila vse informacije, ki jih je imela na voljo; je seznanjen z odgovorom Komisije, da je večina napak, ki bi jih lahko preprečili, posledica nezadostnega finančnega poročanja izvajalskih partnerjev pri posrednem upravljanju; je seznanjen z zavezo Komisije, da bo pregledala svojo strategijo kontrole, vključno z zahtevami glede poročanja, in jo poziva, naj upošteva sprejete popravne ukrepe;

31. na podlagi poročila Računskega sodišča ugotavlja, da je bilo 22 transakcij, ki so vsebovale količinsko opredeljive napake in so k ocenjeni stopnji napake prispevale 2,3 odstotne točke, revidiranih ali pa je bilo v zvezi z njimi opravljeno preverjanje odhodkov; poleg tega ugotavlja, da sistem kontrol GD INTPA temelji na predhodnih pregledih, Računsko sodišče pa na podlagi informacij o dejansko opravljenem delu, ki so bile vključene v revizijsko poročilo/poročilo o preverjanju, ni moglo oceniti, ali bi bilo med temi predhodnimi pregledi napake mogoče odkriti in popraviti, ker poročili nista zajemali niti vseh sporočenih odhodkov niti ustreznih podrobnosti, da bi lahko preverili, ali so bile postavke, v katerih je Računskega sodišča ugotovilo napake, vključene v predhodne preglede; v zvezi s tem ugotavlja, da Komisija redno posodablja pristojnosti za preverjanje odhodkov, da bi izboljšala popolnost in jasnost poročanja; poziva Komisijo, naj organu za podelitev razrešnice poroča o doseženih izboljšavah;

32. poudarja, da je Računsko sodišče ugotovilo, da so transakcije zaradi specifičnih plačilnih pogojev manj izpostavljene napakam na dveh področjih porabe, in sicer na področjih (a) proračunske podpore ter (b) projektov z več donatorji, ki jih izvajajo mednarodne organizacije in za katere se uporablja hipotetični pristop; ugotavlja, da je Računsko sodišče leta 2022 revidiralo dve transakciji v zvezi s proračunsko podporo in osem projektov, za katere se je uporabljal hipotetični pristop in so jih upravljale mednarodne organizacije;

33. poudarja vlogo lokalnih izvajalskih partnerjev in potrebo po zagotavljanju njihove podpore in gradnje zmogljivosti; ugotavlja, da bi bilo treba glede na opuščanje projektov ERS ohraniti lokalno znanje o tem, kako ravnati s sredstvi Unije, da bi jih uporabili za projekte v okviru Instrumenta za sosedstvo ter razvojno in mednarodno sodelovanje (NDICI) – instrument Globalna Evropa; poudarja, da bi bilo treba projekte EU ocenjevati, spremljati in o njih poročati, da bi ugotovili njihovo učinkovitost in preprečili nenamerne negativne učinke;

34. je zaskrbljen, ker so nekatere organizacije, tako kot v prejšnjih letih, zagotovile le omejen dostop do dokumentov (npr. v formatu, ki je samo za branje), kar je oviralo načrtovanje, izvajanje in nadzor kakovosti revizije Računskega sodišča in povzročilo zamude; ugotavlja, da se je o vprašanjih nadzora večkrat razpravljalo s subjekti OZN in Svetovno banko, tudi v okviru skupnih sestankov tehničnih referenčnih skupin in delovne skupine EU-ZN FAFA, ter da so bile ustanovljene skupne tehnične skupine za redno razpravo o vprašanjih revizije in nadzora; poleg tega ugotavlja, da Komisija sodeluje z zadevnimi mednarodnimi organizacijami in je z njimi okrepila komunikacijo glede dostopa ERS do dokumentov; spodbuja Komisijo, naj poveča ta prizadevanja;

35. ugotavlja, da je v skladu z oceno v enajsti študiji GD INTPA o stopnji preostale napake, ki jo je leta 2022 v njegovem imenu izvedel zunanji izvajalec, skupna stopnja preostale napake znašala 2 %, kar je sedmo leto zapored pod 2-odstotnim pragom pomembnosti, ki ga je določila Komisija; 1,15 % (1,14 % leta 2021);

36. na podlagi ocene Računskega sodišča poudarja, da študija o stopnji preostale napake ne pomeni dajanja zagotovila ali revizije, temelji pa na metodologiji in priročniku za študijo o stopnji preostale napake, ki ju zagotovi GD INTPA; ugotavlja, da GD INTPA pojasnjuje, da naj bi bila študija o stopnji preostale napake ključni kazalnik ocenjenega finančnega učinka preostalih napak, tj. meri pravilno delovanje sistema notranje kontrole in tako dokazuje popravljalno zmogljivost Komisije; poudarja, da je Računsko sodišče tako kot v prejšnjih letih v študiji ugotovilo omejitve; je seznanjen, da je Računsko sodišče po pregledu metode izračuna, uporabljene v študiji o stopnji preostale napake za leto 2022, določilo, da je bila stopnja preostale napake podcenjena in da je na podlagi izračuna Računskega sodišča stopnja preostale napake znašala 1,35 %; poleg tega je seznanjen z mnenjem Računskega sodišča, tako kot v prejšnjih letih, da metodologija za stopnjo preostale napake izvajalcu omogoča, da se v celoti zanaša na rezultate upravnih pregledov GD INTPA, in da je zanašanje na delo drugih revizorjev v nasprotju z namenom študije o stopnji preostale napake;

37. ugotavlja, da je GD INTPA od leta 2018 naprej znatno zmanjšal obseg pridržkov (tj. delež odhodkov, v zvezi s katerimi so bili izrečeni) v letnih poročilih o dejavnostih in da letno poročilo o dejavnostih za leto 2022 ne vsebuje pridržkov; je seznanjen, da Računsko sodišče meni, da je to, da v letnem poročilu o dejavnostih za leto 2022 ni pridržkov, neutemeljeno in delno izhaja iz omejitev študije o stopnji preostale napake; je seznanjen z odgovorom Komisije, da je odsotnost pridržkov upravičena s pravilnim izvajanjem metodologije za določitev stopnje preostale napake in navodil osrednjih služb;

38. ugotavlja, da po oceni GD INTPA skupni znesek, pri katerem obstaja tveganje ob plačilu, znaša 83,3 milijona EUR (1,4 % odhodkov leta 2022), skupni znesek, pri katerem obstaja tveganje ob zaključitvi, pa 71,7 milijona EUR; ugotavlja tudi, da bodo po oceni GD INTPA zaradi njegovih preverjanj v prihodnjih letih popravki v okviru zneska, pri katerem obstaja tveganje ob plačilu, znašali 11,6 milijona EUR (19 %) (ta znesek se imenuje popravljalna zmogljivost);

39. ugotavlja, da akcijski načrt GD INTPA za leto 2022, ki obravnava ugotovljene slabosti pri kontrolah in visoka tveganja, vključuje izboljšanje nadaljnjega ukrepanja na podlagi ugotovitev Računskega sodišča in stopnje preostale napake ter da so bile septembra 2022 sprejete nove različice priročnika o stopnji preostale napake in metodologije za obravnavo vprašanj, izpostavljenih v prejšnjih ugotovitvah Računskega sodišča; je seznanjen z odgovorom Komisije, da spremenjena pravila preprečujejo preveliko zanašanje na predhodno kontrolno delo, saj se zdaj zahteva, da se primeri zanašanja na predhodno kontrolno delo spremljajo glede na pretekla povprečja; ugotavlja tudi, da je Komisija v celoti izvedla priporočilo Računskega sodišča iz letnega poročila za leto 2020, naj izvajalcu študije o stopnji preostale napake naloži obveznost, da Komisiji poroča o vseh domnevnih goljufijah v zvezi s proračunom Unije, ki jih je odkril pri svojem delu v zvezi s študijo o stopnji preostale napake; obžaluje pa, da Komisija ne sprejema priporočila iz letnega poročila Računskega sodišča za leto 2022, naj izboljša metodologijo za stopnjo preostale napake in preveri njeno pravilno uporabo, saj meni, da ni treba spreminjati metodologije, uporabljene za študijo o stopnji preostale napake za ekstrapolacijo postavk visoke vrednosti;

Preprečevanje, odkrivanje in popravljanje goljufij

40. ugotavlja, da je GD INTPA na podlagi metodologije Evropskega urada za boj proti goljufijam (OLAF) oblikoval svojo strategijo za boj proti goljufijam leta 2014 in jo je od takrat trikrat posodobil; ugotavlja, da se je GD INTPA odločil odložiti vmesno oceno svoje strategije za boj proti goljufijam (ki je bila prvotno načrtovana leta 2022) zaradi več tekočih revizij in posodobitev, ki jih vodijo služba za notranjo revizijo, Evropsko računsko sodišče in urad OLAF; poleg tega ugotavlja, da je GD INTPA izvedel 90 % priloženega akcijskega načrta in da so bili vsi ukrepi izvedeni v napovedanih rokih, razen ukrepa, ki predvideva, da bi z uradom OLAF preučili možnost širjenja anonimiziranih primerov goljufij v notranji mreži Komisije, ki je bila izvedena leta 2023;

41. ugotavlja, da je GD INTPA prispeval tudi k strategiji Komisije za boj proti goljufijam in ukrepal na podlagi finančnih priporočil urada OLAF, izdanih v obdobju 2018–2022, kar je privedlo do tega, da je bilo zaključenih le 24 % finančnih priporočil in nadaljnjih ukrepov v zvezi s 76 % finančnih priporočil; pozdravlja rezultate, dosežene v letu 2022, kot so začetek veljavnosti novih notranjih smernic o ravnanju z informacijami, povezanimi z goljufijami, okrepljeni sistem imenovanja mreže GD INTPA za boj proti goljufijam, začetek ukrepov za zunanje ozaveščanje izvajalskih partnerjev in upravičencev GD INTPA, nadaljnje posodabljanje vseh notranjih spletnih strani, priročnikov in podatkovnih zbirk ter letno obvestilo vsem zaposlenim o standardih poklicne etike, preprečevanju in odkrivanju goljufij ter pravilih za razkritje informacij;

42. ugotavlja, da je bil GD INTPA konec leta 2022 seznanjen s 24 tekočimi preiskavami, urad OLAF pa ga je obvestil o zaključku šestih preiskav s finančnimi in/ali upravnimi priporočili, sedmih preiskav brez priporočil in o prenosu dveh zadev na Evropsko javno tožilstvo; ugotavlja, da je GD INTPA sistematično pošiljal vse primere suma goljufije ali nepravilnosti uradu OLAF in pozorno spremljal vsa finančna priporočila, ki jih je sporočil urad OLAF;

43. je seznanjen, da je prvi prednostni cilj strategije GD INTPA za boj proti goljufijam za obdobje 2021–2024 povečati notranjo in zunanjo ozaveščenost o vprašanjih, povezanih z goljufijami, tudi s priložnostmi za usposabljanje; vendar obžaluje, da je Računsko sodišče odkrilo nezadostno usposabljanje za preprečevanje goljufij pri svoji misiji v štirih delegacijah (osebje se v zadnjih petih letih ni udeležilo usposabljanja za preprečevanje goljufij);

44. pozdravlja, da je GD INTPA optimiziral uporabo sistema za zgodnje odkrivanje in izključitev (EDES) kot orodja za sankcioniranje goljufij in okrepil ukrepe za boj proti goljufijam, povezane s proračunsko podporo;

Proračunska podpora Unije

45. ugotavlja, da so plačila proračunske podpore iz ERS leta 2022 znašala 105,2 milijona EUR;

46. ugotavlja, zaradi primerjave, da je Ukrajina v letu 2022 postala tretji portfelj proračunske podpore s skoraj 800 milijoni EUR tekočih operacij;

47. poudarja, da je proračunska podpora EU v zadnjih treh letih zagotovila plačila v skupni višini 6 milijard EUR – 3 milijarde EUR v letu 2020, 1,2 milijarde EUR v letu 2021 in 1,8 milijarde EUR v letu 2022; ugotavlja tudi, da je proračunska podpora predstavljala 15 % plačil Evropske komisije v okviru instrumenta za sosedstvo ter razvojno in mednarodno sodelovanje – Globalna Evropa (NDICI – Globalna Evropa), instrumenta za predpristopno pomoč (IPA III), sklepa o čezmorskem pridruževanju, vključno z Grenlandijo (DOAG), ali v okviru predhodnih instrumentov;

48. ugotavlja, da je evropsko sosedstvo leta 2022 postalo največji prejemnik proračunske podpore (38 %), sledile pa so mu podsaharska Afrika (24 %), Azija (18 %), Zahodni Balkan (8 %), Latinska Amerika (6 %), Karibi (2 %), čezmorske države/ozemlja (2 %) in pacifiška regija (2 %), ter da pogodbe o uspešnosti sektorskih reform glede na vrsto pogodbe prevladajo nad pogodbami za krepitev države in odpornosti ter pogodbami o ciljih trajnostnega razvoja, pri čemer je vrednost znašala 74 % portfelja v primerjavi s 24,5 % oziroma 1,5 %;

49. opozarja, da Računsko sodišče z revizijo pravilnosti ([4]) ne more preveriti tega, kaj se zgodi s podporo iz proračuna, potem ko jo Komisija izplača državi prejemnici, saj se ta sredstva nato združijo s proračunskimi sredstvi te države;

50. ugotavlja, da so bili leta 2022 največji prejemniki plačil iz ERS Mozambik, Sudan in Demokratična republika Kongo, medtem ko so bili sektorji z najvišjim financiranjem vlada in civilna družba, kmetijstvo, energija ter socialna infrastruktura in storitve; je seznanjen, da se izvajanje Evropskega razvojnega sklada (ERS) nanaša na države, ki se soočajo z vse hujšimi posledicami podnebnih sprememb, izgube biotske raznovrstnosti in neustrezne prehranske varnosti in so oslabljene zaradi vse večjega dolga, novih in pozabljenih humanitarnih kriz in konfliktov, ki povzročajo vse večjo neenakost in revščino; poziva, naj bo Evropski razvojni sklad pogojen, kadar obstajajo dokazi o kršitvah človekovih pravic, ter naj se ga preveri glede korupcije in davčne utaj;

51. poziva k tesnejšemu usklajevanju med Komisijo, ESZD in delegacijami EU, da bi olajšali razprave in sodelovanje z ustreznimi lokalnimi akterji na terenu ter tako opredelili projekte, ki najbolje izpolnjujejo cilje razvojne učinkovitosti;

52. je seznanjen, da so lokalni, nevladni akterji v dobrem položaju za zagotavljanje pomoči Unije ljudem v stiski, zlasti na oddaljenih območjih; poudarja, da bi lahko okrepljeno sodelovanje Unije s temi organizacijami pospešilo učinkovitost razvojnega sodelovanja;

Nadaljnji ukrepi v zvezi z razrešnico za leto 2021

53. na podlagi poročila Komisije o nadaljnjih ukrepih po razrešnici za leto 2021 ugotavlja, da poteka digitalizacija kontrol pri zunanjem ukrepanju, da bi sprejeli poslovne prakse in orodja, ter da bo prihodnji prehod na korporativno e-revizijo omogočil bolj sistematično in integrirano spremljanje ugotovitev revizij in preverjanj, kar bo olajšalo celovitejši postopek nadaljnjega ukrepanja;

54. ugotavlja, da so se leta 2023 nadaljevala skupna usposabljanja z uslužbenci OZN in da se je Komisija z OZN dogovorila o ustanovitvi skupnih tehničnih skupin za redno razpravo o vprašanjih revizije in nadzora ter da bo Komisija še naprej sprejemala ukrepe za iskanje praktičnih in dolgoročnih rešitev teh vprašanj;

55. je seznanjen, da je GD INTPA v letu 2022 ocenil sistemske ugotovitve pri preverjanju odhodkov za ukrepe, ki jih je izvedlo 20 globalno delujočih mednarodnih organizacij, katerih upravljanje revizijskih nalog je centralizirano, ter da je januarja 2023 svoje ugotovitve in predlagane blažilne ukrepe posredoval ustreznim zaposlenim na sedežu in v delegacijah;

56. ugotavlja, da Komisija in njene partnerske institucije (vključno z razvojnimi finančnimi institucijami in razvojnimi agencijami) dejavno sodelujejo z lokalnimi organizacijami zasebnega sektorja, da bi razpravljale o izzivih in priložnostih za povečanje dostopa do financiranja prek finančnih instrumentov, kot so operacije kombiniranega financiranja, ter da politični dialog poteka v partnerstvu s partnerskimi državami prek delegacij EU in nacionalnih naložbenih forumov; poudarja pomen mobilizacije zasebnega sektorja za zapolnitev vrzeli v financiranju razvoja in doseganje ciljev trajnostnega razvoja;

57. pozdravlja strategijo Global Gateway kot usklajen odziv Unije na svetovne izzive; meni, da se morajo v času novih geostrateških izzivov akterji zunanje in varnostne politike Unije ter razvojnega sodelovanja bolje usklajevati, da bi povečali prisotnost in prepoznavnost Unije po vsem svetu z naložbami v trdo in mehko infrastrukturo, ki ustvarjajo nacionalno vrednost v partnerskih državah prek sodelovanja z zasebnim sektorjem in institucijami za financiranje razvoja v skladu s cilji trajnostnega razvoja;

58. opominja, da so globalne krize ustvarile in povečale neenakosti v državah in med njimi ter ogrožajo socialno kohezijo in v teh razmerah pozdravlja razvoj označevalca za neenakost (I-Marker), da bi vzpostavili sistem za dobro poročanje in označevanje, kako vsi ukrepi prispevajo k zmanjševanju neenakosti;

59. se pridružuje priporočilom, ki jih je Sodišče oblikovalo za Komisijo:
   (a) preverjati, ali so računovodski saldi za zaključene ERS pravočasno obračunani;
   (b) preverjati, ali so predhodno financiranje in računi pravočasno obračunani v zaključnih računih;
   (c) sprejeti ukrepe za izboljšanje kontrolnih sistemov delegacij EU za obračun predhodnega financiranja;
   (d) ponovno opozoriti na obveznost upoštevanja pravil o DDV in izvajati ustrezne preglede;
   (e) okrepiti predhodne kontrole pred sprejetjem odhodkov;
   (f) izboljšati metodologijo za določitev stopnje preostale napake in preveriti njeno pravilno uporabo.

([4]) Posebno poročilo Evropskega računskega sodišča št. 25/2019: Kakovost podatkov v proračunski podpori: slabosti v nekaterih kazalnikih in pri preverjanju plačila spremenljivih tranš.